

POLIISIN VALVONTA- JA HÄLYTYSTOIMINTA LAPIN HARVA- ASUTUSALUEILLA

Tutkimus poliisin toiminnasta harva-asutusalueilla Lapin poliisilaitoksella ja sen vertailu tyypilliseen kaupunkialueen poliisityöhön

Pyry Saarinen

11/2019

Tekijä: Pyry Saarinen	Tutkinto: Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi: Poliisin valvonta- ja hälytystoiminta Lapin poliisilaitoksen harva-asutusalueilla	Julkisuusaste: Julkinen
Ohjaaja: Jari Ylinen, Julie Silk	Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen opinnäytetyö
Opinnäytetyöni käsittelee Lapin poliisilaitoksen kenttäpartioiden toimintaa Lapin harva-asutusalueilla. Opinnäytetyössä käsiteltävä aineisto on hankittu käyttäen poliisin tehtävähistoriaa arkistoivan POLITRIP- järjestelmän kautta. Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisella tutkimuksella käyttäen POLITRIP- järjestelmästä hankittua dataa. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää poliisin toimintaympäristö vaikutus poliisin päivittäiseen valvonta- ja hälytystoimintaan. Tutkimuksessa on kerätty tutkimusdataa kahdelta eri alueelta, jotka ovat Lapin harva-asutusalueet, eli Lapin alueen kunnat ja kaupungit, joissa väestötiheys on alle kaksi ihmistä neliökilometrillä, sekä Kotkasta, joka asukasluvultaan ja tehtävämääriltään vastaa Lapin harva-asutusalueiden yhteenlaskettua asukaslukua ja tehtävämäärä. Tutkimuksessa kerätty data on esitetty työssä erilaisina kaavioina, joiden perusteella on luotu visuaalinen esitys datasta ja sen jakautumisesta. Kerättyä dataa on vertailtu tutkittavien alueiden välillä keskenään, ja näiden keskinäisten vertailujen tulokset ovat myös esitetty visuaalisesti kaavioina. Tutkimuksessa kerätty aineisto koskee poliisin tehtäväsuoritteita, ja niitä on tutkittu tehtäväluokkien, paikalla hoidettujen tehtävien, kiinniottojen, tukipartioiden käytön ja voimankäytön osalta.	

Sivumäärä: 32 sivua	Tarkastuskuukausi ja vuosi: Marraskuu 2019

Tiivistelmä

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
1.1 Opinnäytetyön tarkoitus:	6
1.2 Tutkimuksen toteutus:	7
1.3 Tutkimuksen rajaaminen	8
2. TUTKIMUSKYSYMYS	8
2.1 Termien ja käsitteiden selitykset:	10
2.2 Tutkimusdatan selitys	11
2.3 Haja-asutus alueet Lapissa	12
2.3.1 Ylitornio	12
2.3.2 Pello	13
2.3.3 Tervola	13
2.3.4 Utsjoki	13
2.3.5 Sodankylä	13
2.3.6 Savukoski	13
2.3.7 Salla	14
2.3.8 Ranua	14
2.3.9 Posio	14
2.3.10 Muonio	14
2.3.11 Kolari	14
2.3.12 Kittilä	15
2.3.13 Inari	15

2.3.14 Enontekiö	15
3. KOTKA VERTAILUKOHTENA	19
4. JOHTOPÄÄTÖKSET TUTKIMUSTULOSTEN PERUSTEELLA	26
4.1 Tehtävien kiireellisyysluokat	26
4.2 Kiinniotot	27
4.3 Paikalla hoidetut tehtävät	27
4.4 Tukipartiot	28
4.5 Voimankäyttö	29
5. Oma pohdinta	29
Lähteet	32

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee Lapin poliisilaitoksen kenttätöitä, näkökulmana järjestyspoliisin partioiden vasteajat erilaisille tehtäville, tehtävien aiheuttamien toimenpiteiden suorittaminen ja tukipartioiden toiminta. Suoritin työharjoitteluni Lapin poliisilaitoksessa, virkapaikkani oli Kemlin poliisiasema. Kemlin poliisiasema on Meri-Lapin alueen asemista suurin ja valtaosa alueen poliisipalveluista on keskitetty sinne. Kemi ei kooltaan tai väestötiheydeltään eroa juurikaan tavallisesta keskikokoisesta eteläsuomalaisesta kaupungista, joten se edustaa pitkälti myös poliisityön kannalta tyypillistä toimintakenttää. Meri-Lappia ei voi tästä huolimatta täysin sivuuttaa puhuttaessa Lapin olosuhteista, sillä sen alueelle sisältyy monta pientä, syrjäistä kuntaa, jotka tarjoavat poliisille epätavallista toimintaolosuhdetta.

Lappi on poliisitoiminnan näkökulmasta vaativaa aluetta. Etäisyydet kuntien välillä ovat pitkiä, ja esimerkiksi yksittäisen asuintalon löytäminen saattaa olla vaikeaa, sillä on tyypillistä, että POKE- karttaan ei ole merkitty pikkuteiden talonnumeroita. Ihmiset kulkevat paljon luonnossa, joskus sillä lopputuloksella, että metsään päästään mutta pois ei. 2017 Lapin alueella vieraili yli miljoona turistia, joista useampi kymmentuhatta oli kotoisin maista, jossa ei vuoden aikana ole ikinä lunta tai pakkasta¹. Jokivarren alueella kivenheiton päässä

---

¹ Lapland.fi

sijaitseva Ruotsin raja vetää puoleensa rikollista toimintaa, pääpainoisesti huumausaineiden kuljetusta. Kaikki edellä mainitut tekijät yhteenlaskettuna ja poliisien määrällä jaettuna tullaan siihen tulokseen, että tehtävää on liian paljon yhtä tekijää kohden.

Kun henkilöstöä on vähän mutta tehtävää on paljon, on yksittäisen poliisimiehen kyettävä moneen asiaan. Kenttätoiminnassa tämä tarkoittaa sitä, että keskiverto kenttäpartion on kyettävä toimimaan yksin omien taitojensa ja pätevyytensä perusteella. Tukipartioita saa odottaa tapauskohtaisesti jopa tunteja, eikä vaativiin tilanteisiin koulutettuja poliiseja ole usein saatavilla. Poliisilaitoksilla, joilla on enemmän, henkilöstöä käytettävissään on mahdollista muodostaa erityisryhmiä, joissa yksittäinen poliisimies yleensä tutkii vain tietyntyyppisiä rikoksia, kuten talousrikoksia. Henkilöstön määrä vaikuttaa poliisin lisäksi myös poliisin asiakkaisiin. Poliisihallituksen 2019 julkaiseman toimintavalmiusaika tuloksen² perusteella keskimääräinen vaste aika Meri-Lapissa on 22,5 minuuttia ja Tunturialueella 41,5 minuuttia. Vertauskohtana voidaan näihin verrata Helsingin ja Tampereen, kahden ison suurkaupungin vasteaikoja, joissa keskimääräinen vasteaika on noin 5-10 minuuttia. Poliisia saa siis Lapissa odottaa keskimäärin noin 25 minuuttia kauemmin kuin suurkaupungeissa.

Lapin poliisilaitos on jaettu kolmeen kenttäjohtoalueeseen, jotka ovat:

Rovaniemi: **Kenttäjohtoalue 1**

Meri-Lappi: **Kenttäjohtoalue 2**

Tunturi-Lappi: **Kenttäjohtoalue 3**

Tässä opinnäytetyössä käsitellään kenttäjohtoalueita 2 ja 3 ja niistä tullaan käyttämään lyhenteitä KJ 2 ja KJ 3. Kenttäjohtoalue 2 käsittää Meri-Lapin alueen, tarkemmin määriteltynä seuraavat kunnat:

- Kemi
- Keminmaa
- Pello
- Simo
- Ylitornio
- Tornio

---

² Poliisihallitus, 2019

- Tervola

Poliisiasemia KJ 2 alueella on Kemissä, Torniossa, Pellossa ja Ylitorniolla. Päivittäistä toimintaa edellä mainituista asemista on vain Kemin ja Tornion asemilla. Meri-Lapin alueen "pääpoliisiasemana" toimii Kemin poliisiasema, johon kaikki alueella kiinniotetut henkilöt kuljetetaan ja jossa valtaosa Meri-Lapin henkilöstöstä työskentelee.

Kenttäjohtoalue 3 käsittää Tunturi-Lapin alueen, tarkemmin määriteltynä seuraavat kunnat:

- Enontekiö
- Inari
- Kittilä
- Kemijärvi
- Kolari
- Muonio
- Posio
- Salla
- Savukoski
- Utsjoki
- Sodankylä

Tunturi-Lapin kenttäjohtoalueella poliisiasemia on Enontekiöllä, Inarissa, Kemijärvellä, Kittilässä, Kolarissa, Muoniossa, Posiolla, Ranualla, Sallassa, Sodankylässä ja Utsjoella.

Heinäkuun 2019 lopussa valvonta- ja hälytyspuolen resurssit olivat KJ 2 ja KJ 3 alueilla yhteensä 105 poliisia³. Nämä resurssit olivat jaettu siten, että KJ 2 alueella oli 50 poliisia ja KJ 3 alueella 55 poliisia. Nämä poliisit ovat jaettu kenttäryhmiin, joita KJ 2 alueella on 6 ja KJ3 alueella 5. KJ 2 ja KJ 3 alueilla noudatetaan kaksivuorojärjestelmää, joten tyypillinen työvuoro kenttäpoliisille on pituudeltaan 12 tuntia.

Tyypillisesti sekä KJ 2 että KJ 3 alueella hälytystoimintaan käytettävien partioiden määrä on normaalissa työvuorossa kolme kappaletta. KJ 2 alueella partiojako toimii tyypillisesti siten, että kaksi partioista on Kemissä ja yksi partio on Torniossa. KJ 3 alueella partioiden sijoittuminen on vaihtelevampaa, johtuen KJ 3 alueen suuruudesta. Vaihtelua partioiden

---

³ Lapin poliisilaitos, 2019.

määrissä aiheuttavat erilaiset juhlapyhät sekä viikonloput, jolloin partioiden määrä kenttäjohtoalueilla on yleensä tuplat normaalivahvuudesta. Jokaisella kenttäjohtoalueella on oma kenttäjohtajansa, joka Meri-Lapin alueella kulkee nimellä Meri1 ja Tunturi-alueella nimellä Tunturi1.

Lapin alueen erikoispiirteenä on aina ollut pitkät välimatkat paikkakuntien välillä. Kenttäjohtoalue 2:n pisin mahdollinen keikanajomatka (Simosta Pelloon) on noin 180 kilometriä. Tunturialueella keikanajomatkat saattavat hipoa jopa 300 kilometriä.

1.1 Opinnäytetyön tarkoitus:

Opinnäytetyöni tekemisessä on ollut tavoitteena luoda informatiivinen katsaus Lapin poliisilaitoksen valvonta- ja hälytyssektorin toimintaan alueilla, joissa poliisin toimintaa vaikeuttavat pitkät välimatkat sekä isot partiointialueet. Suurin osa poliisin toiminnasta Suomessa tapahtuu kaupungeissa, jotka edustavat väestöjakautumaltaan ja ympäristöltään tyypillistä poliisin toiminta-aluetta. Tämän opinnäytetyön kautta tehty katsaus poliisin toimintaan harva-asutusalueilla on käytännöllinen myös poliisiorganisaation sisäisiin käyttötarkoituksiin, sillä sen avulla voidaan luoda kuva siitä, miten poliisi toimii näillä alueilla sekä onko toimintaa mahdollista kehittää.

Tutkimuksen kohteena olleet 14 kuntaa vastaavat yhteenlasketulta väkiluvultaan yhtä keskikokoista suomalaista kuntaa. Kuntien yhteenlaskettu pinta-ala on 81 703 neliökilometriä⁴, jolloin yhteenlasketulla noin 53 200 asukasluvullaan⁵ Lapin harva-asutusalueiden keskimääräinen väestötiheys on 0,65 asukasta neliökilometrillä. Tutkimuksessani vertailukohtana käyttämäni Kotkan kaupunki kattaa pinta-alaltaan 949 neliökilometriä, jolla asustaa noin 52 300 ihmistä. Oletettavaa on, että poliisityössä esiintyy eroavaisuuksia, kun valvottavien ihmisten määrä on käytännössä sama, mutta valvottava

---

⁴ Maanmittauslaitos, 2019

⁵ Tilastokeskus, 2019

alue Lapin tapauksessa on 86 kertaa suurempi kuin Kotkassa. Nämä poliisityön eroavaisuudet ovat se tutkimuskohde, joka on opinnäytetyöni aiheena. Vertailemalla näitä kahta eri poliisitoiminta aluetta, on mahdollista tutkia, onko pitkillä välimatkoilla poliisiasemiin sekä muihin partioihin vaikutusta siihen, miten poliisi tehtävänsä suorittaa.

1.2 Tutkimuksen toteutus:

Opinnäytetyöhön liittyvä tutkimus käsittelee tehtäväsuoritetietoa, joka on hankittu poliisin kenttäjohtojärjestelmän POKE:n tehtävähistoriaa arkistoivasta POLITRIP- järjestelmästä. POLITRIP mahdollistaa tehtävien erittelyn paikkakunnan, tapahtuma-ajan, kiireellisyysluokan sekä suoritteiden avulla. Tätä tutkimusta varten koottu tehtävähistoria on peräisin vuodelta 2018 alkaen tammikuun ensimmäisestä päivästä ja päättyen joulukuun viimeiseen päivään. Tehtävät ovat eritelty kunnittain, ja niistä on karsittu pois C ja N-luokan tehtävät, jotka eivät vaadi poliisilta tehtäväpaikalle menemistä. Jäljelle jääneistä A ja B-luokan tehtävistä on erikseen vielä rajattu tehtävät, joissa poliisi on tehtäväsuoritteen perusteella käynyt tehtäväpaikalla. Yksittäisiä tehtäviä ei ole tutkimusta varten tarkasteltu, sillä POLITRIP- järjestelmä antaa hakuetoja vastaavien tehtävien lukumäärän.

Tutkimus on tyypiltään kvantitatiivinen, eli määrällinen tutkimus⁶. Määrällinen tutkimus sopi käsiteltävään aiheeseen sen vuoksi, että sen perusteella saatiin aikaan tutkimustulos, joka ei ota huomioon yksittäisiä tehtäviä ja tapahtumia. Tutkimuksessa käytettyä aineistoa voidaan pitää pääosin luotettavana, mutta on kuitenkin huomioitava aineistossa piilevä inhimillinen elementti. POLITRIP- järjestelmä taltioi tiedot tehtävähistoriasta POKE- järjestelmän kautta. POKE- järjestelmään syötettävät suoritteet tehdään joko poliisipartion itsensä toimesta tai hätäkeskuspäivystäjälle ilmoittamien suorittekoodien perusteella. Koska suoritteiden tekijä on ihminen eikä tietotekninen algoritmi, on niiden tekemisessä aina mahdollisuus inhimilliselle virheelle. Inhimillisten virheiden mahdollisuus huomioon ottaen voidaan POLITRIP- järjestelmän kautta hankittua dataa silti pitää pääasiassa luotettavana.

---

⁶ Töttö, Pertti 2000

1.3 Tutkimuksen rajaaminen

Tutkimusaihepiirin valinnassa on tässä opinnäytetyössä käytetty rajaavana tekijänä tiettyjä tutkimukseen sopivia kuntia sekä poliisin tehtäviä. Kuntien osalta tutkimus on rajattu kuntiin ja kaupunkeihin, jotka edustavat poliisityölle epätyypillisiä toiminta-alueita. Käytännössä tämä tarkoittaa sellaisia Lapin kuntia, jotka ovat kooltaan suuria sekä harvaan asuttuja. Näistä poliisille epätyypillisiä toiminta-alueita tekevät keskitetyn asutuksen puute sekä pitkät välimatkat. Joissakin tapauksissa tutkimusta varten on dataa kerätty kuntatasolla, johtuen kunnan sisäisistä tiheistä asutuskeskuksista. Esimerkiksi Inarissa, joka on pinta-alaltaan Suomen suurin ja väestötiheydeltään harvimminkin asuttu kunta, on kuitenkin suuri osa väestöstä keskittynyt Ivalon kaupunkiin. Yli 400 ihmisen neliökilometriä kohden olevalla väestötiheydellään Ivalo edustaa poliisille tyypillistä kaupunkiympäristöä. Ivalossa sijaitsevalta poliisiasemalta käsin työskentelevät partiot hoitavat silti myös muut tehtävät Inarin alueilla, jotka muodostavat loput 17 326 neliökilometriä kunnasta.

Tutkimuksen osalta olennaista on ollut, että tehtävien osalta kerätty data on rajattu siten, että se parhaiten kuvaa poliisin päivittäistoimintaa valituilla asutusalueilla. On paljon tehtäviä, jotka poliisin on mahdollista hoitaa puhelimitse, jolloin ne eivät vaadi poliisilta konkreettisia toimenpiteitä. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi erilaiset neuvonantotehtävät tai liikenneonnettomuudet, joissa asianosaiset pystyvät keskenään sopimaan syyllisyydestä sekä korvauksista. Tutkimuksessa käytetyt tehtävähakuehdot edustavat kaikki sellaisia poliisin toimenpiteitä, jotka vaativat partiolta jonkinlaisen konkreettisen suorituksen. Tutkimuksesta on poissuljettu monia mahdollisia tehtäväkoodeja, jotka myös edustavat konkreettisia toimenpiteitä. Perusteena tälle on, että tutkimukseen valitut suoritteet edustavat pääasiallisesti poliisin päivittäistä toimintaa.

2. TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tarkoitus on ollut luoda kerätyn datan avulla kuva siitä, miten toimintaympäristö vaikuttaa poliisin toimintaan. Tässä tutkimuksessa toimintaympäristönä ovat Lapin harva-asutusalueet sekä Kotkan kaupunkialue. Harva-asutusalueet on valittu tätä tutkimusta varten

sillä perusteella, että ne edustavat perinteistä ”maaseutu” poliisityötä. Toimintaympäristöt poliisin kenttätöissä voidaankin perinteisesti jakaa kaupunkialueisiin ja maaseutualueisiin. Kaupunkialueiksi voidaan luokitella sellaiset alueet, joissa on selvä keskus sekä yksi tai useampi taajama-alue⁷. Näillä kaupunkialueilla poliisin toiminta on pääsääntöisesti keskittynyt edellä mainittuun keskusta ja taajama-alueisiin. Niissä suoritetaan myös paljon myös omatoimista valvontaa. Maaseuduksi luokitellaan ne alueet, jotka eivät ole kaupunkia mutta niitä ei voida myöskään luokitella asumattomaksi erämaa-alueiksi⁸. Poliisityön kannalta näille alueille on tyypillistä se, että toiminta on tehtäväkohtaista, eikä suuria asutuskeskittymiä ole. Asumiskeskittymien puutteen vuoksi poliisin omatoiminen valvonta ei ole niin yleistä.

Tutkimuksella pyritään kartoittamaan sitä, miten poliisin toimintaympäristö vaikuttaa poliisin toimenpidekynnykseen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tutkimuksella pyritään selvittämään, tehdäänkö joitain poliisin toimenpiteitä enemmän tai vähemmän poliisin toimintaympäristöistä riippuen. Vertailukohdaksi harva-asutusalueen toimintaan on valittu Kotkan kaupunki, joka edustaa väestötiheydeltään sekä asutusrakenteeltaan tyypillistä kaupunkitoimintaympäristöä. Lisäksi Kotkan tehtävämäärät sekä asukasluku on verrattavissa harva-asutusalueen yhteenlaskettuihin tehtävämääriin ja asukaslukuihin. Konkreettinen ero näiden kahden alueen välillä onkin juuri asutuksen keskittyminen ja väestön jakautuminen, eli toimintaympäristö

Pääasiallisesti tutkimuksen kohdeyleisönä voidaan pitää poliisin sisäistä hallintoa sekä poliisissa työskentelevää henkilökuntaa. Perusteena tälle on se, että suurin osa tutkimuksessa käsiteltävästä tiedosta ja tuloksista on paremmin ymmärrettävissä poliisiorganisaatiossa työskenteleville henkilöille. Tutkimustuloksesta on ollut tavoitteena tehdä helppolukuista ja selkeää, jotta sen voi myös ymmärtää poliisiorganisaation ulkopuolinen henkilö. Poliisiorganisaatiossa työskentelevä henkilö voi myös tutkimuksen tulosten perusteella vertailla tuloksia omaan toimintaympäristöönsä. Harva-alueella työskenteleville tutkimus antaa kuvan oman alueensa nykytilanteesta. Poliisihallituksessa tutkimuksen tuloksen perusteella voidaan muodostaa kuva Lapin harva-asutusalueiden

---

⁷ Suomen ympäristökeskus, 2013

⁸ Tilastokeskus, 2012

poliisitoiminnan nykytilasta. Tämän perusteella on mahdollista harkita esimerkiksi tarpeellisia henkilöstölisäyksiä tai muita toimenpiteisiin vaikuttavia muutoksia.

Tutkimusta voidaan pitää yleisesti tarpeellisena Lapin harva-asutus alueen poliisitoiminnan nykyhetken tilanteesta kertovana. Sen perusteella voidaan luoda kuva siitä millaiseen poliisin valvonta- ja hälytystoimintaan nykyisillä resursseilla päästään. Poliisin päivittäistä valvonta- ja hälytystoimintaa, joka kattaa poliisin yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen kohdistuvan valvonnan sekä poliisipartiolle annettujen tehtävien hoitamisen. Tutkimalla tätä poliisitoiminnan nykytilaa, voidaan tehdä johtopäätöksiä mahdollisista ongelmakohtista sekä kehityskohteista. Vastaavia tehtävämääriä käsitteleviä tutkimuksia tehdään myös poliisihallinnon sisällä vuosittain, mutta tutkimusta, joka vertaa myös eri toimintaympäristön vaikutusta tehtävämääriin ja toimenpiteisiin ei ole ennen tehty.

2.1 Termien ja käsitteiden selitykset:

Harva-asutusalue: Kunta, jonka väestötiheys on alle 2 ihmistä neliökilometriä kohden.

Kenttäjohtaja: Kenttäjohtoalueen valvonta- ja hälytystoiminnan yksikön poliisipartioiden esimies, joka ohjaa päivittäistoimintaa oman vastuuvuoronsa aikana.

Kenttäjohtoalue: Poliisilaitoksen alueella oleva maantieteellinen alue. Alueella toimivia poliisipartioita johtaa kenttäjohtaja.

Kiinniotto: Poliisipartion suorittama henkilön kiinniotto, joka on tehty Poliisilain 2 § 1, Poliisilain 2 § 2, Poliisilain 2 § 3, Poliisilain 2 § 5 tai Poliisilain 2 § 10 perusteella. Kiinniotettu viedään poliisin kiinniottotiloihin, jossa häntä pidetään, kunnes kiinnioton perusteita ei ole enää olemassa, kuitenkin maksimissaan 24 tuntia, lukuun ottamatta Poliisilain 2 § 5 perusteella tehtyä kiinniottoa, jolloin maksimiaika on 12 tuntia.

POKE: Poliisin Kenttäjohtojärjestelmä. POKE:n kautta poliisi kirjaa tehtäviin liittyvät suoritteet, sekä oma-aloitteiset tehtävät. POKE -järjestelmä sisältää karttasovelluksen, tehtävälistan sekä mahdollistaa ajoneuvojen sekä henkilöiden tietojen tarkastamisen muista poliisin järjestelmistä.

POLITRIP: Poliisin tietojärjestelmä, johon taltioidaan poliisin tehtävähistoria, sekä niihin liittyvät lokimerkinnät ja partioiden tekemät suoritteet.

Rikosperusteinen kiinniotto: Poliisimiehen suorittama henkilön kiinniotto, joka on tehty Pakkokeinolain 2 § 1 perusteella. Kiinniotettu viedään poliisin kiinniottiloihin, jossa häntä pidetään maksimissaan 12 tuntia jos pidättämisen edellytyksiä ei ole, kuitenkin enintään 24 tuntia, jonka jälkeen päällystöön kuuluvan poliisin on tehtävä päätös, pidätetäänkö henkilö vai päästetäänkö hänet vapaaksi.

Suorite: Poliisipartion sähköiseen Poliisin kenttäjohtojärjestelmään (POKE) tehtävän jälkeen syötetty kolminumeroinen koodi, joka kertoo, minkälaisia toimenpiteitä partio tehtävällä suoritti.

Tukipartio: Tehtävän vastaanottaneen poliisipartion avuksi määrätty tai ilmoittautunut poliisipartio.

Vasteaika: Aika, joka poliisipartiolta kuluu tehtävän saatuaan tehtäväpaikalle saapumiseen. Vasteajan mittaus alkaa poliisipartion saatua hätäkeskukselta tehtävän ja päättyy poliisipartion saapuessa tehtäväpaikalle.

2.2 Tutkimusdatan selitys

Tehtävämääriä tarkisteltiin seuraavilla kriteereillä käyttäen POLITRIP:iä lähteenä. POLITRIP:istä ei tarkasteltu yksittäisiä tehtävämääriä, ainoastaan tilastoja tehtävien määristä ja poliisipartioiden tekemistä suoritteista tehtäville:

1. Kaikki alueen tehtävät vuoden aikana, joista eriteltiin erikseen A ja B-luokan tehtävät.
2. Kiinniottojen määrä, joka tarkistettiin katsomalla POLITRIP:istä kaikki alueen 71X luokan suoritteet, joiden perusteella saatiin kokonaiskuva kiinniottoista. Kiinniottoihin ei siis sisälly kuljetustehtäviä, jossa henkilö toimitetaan kotiin, sairaalaan tai vastaavaan muuhun paikkaan kuin poliisin kiinniottiloihin.
3. Tehtäväpaikalla hoidettujen tehtävien määrää tarkasteltiin tarkastamalla kaikki alueiden 80X luokan suoritteet. Koska nämä suoritteet koskevat vain paikalla hoidettuja tehtäviä, eivät

ne silti anna täydellistä kuvaa siitä, kuinka monelle tehtävälle poliisi on fyysisesti mennyt paikalle. 80X luokan suoritteissa on kuitenkin aina toteen näytettävissä se, että poliisi on paikalla käynyt. On myös huomioitavaa, että osa poliisin suorittamista oma-aloitteisista valvontatehtävistä sisältyy tähän samaan suoritekategoriaan.

4. Suorite 841 "Avustettu poliisia" tarkoittaa, että toinen poliisipartio on avustanut toista partiota, eli toiminut tilanteessa tukipartiona. 841 ei ole kattava kuva kaikista alueen monipartioitehtävistä, sillä tukipartio on voinut olla paikalla ja suorittaa tehtävän muulla toimenpidekoodilla, jolloin täydellistä kuvaa tukipartiota vaativista tehtävistä ei ole.

5. 78x luokan suoritteet, jotka koskevat poliisin voimankäyttöä. 78x luokan suoritteiden määrä ei välttämättä kata kaikkea poliisin voimankäyttöä, sillä tämän luokan suoritteisiin kuuluu myös henkilön kahlitseminen sekä fyysinen voimankäyttö, jotka jäävät usein suorittavilta partioilta merkitsemättä. Kuitenkin suoritteiden antama tieto muista voimankäyttövälineiden käytöstä, kuten etälamauttimen, OC-sumutteen, virka-aseen ja teleskooppipatukan osalta, on luultavasti hyvinkin paikkaansa pitävää.

6. 77X luokan suoritteet, jotka koskevat poliisiin kohdistettua väkivaltaa tai sen uhkaa. 77X luokan suoritteet kertovat kaikista suoritteista vähiten, sillä sen lisäksi että ne koskevat poliisin kohdistettua aseiden tai väkivallan käyttöä, ne koskevat myös poliisin kohdistettua väkivallan uhkaa. Väkivallan uhkaa poliisiin kohdistuu luultavasti huomattavasti useammin kuin tehtyjen suoritteiden määrä antaa ymmärtää, mutta näissä tapauksissa uhka on yleensä käsitelty rikosilmoituksena virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta.

2.3 Harva-asutusalueet Lapissa

2.3.1 Ylitornio

- **4017** asukasta, väestötiheys **1,98/km²**
- **838** hälytystehtävää, joista A luokan tehtäviä **56** ja B- luokan tehtäviä **330**. Vuoden aikana otettu kiinni **33** henkilöä, joista rikosperusteisesti kiinni **14** henkilöä, **133** tehtävää on hoidettu tehtäväpaikalla, avustettu toista partiota **16** kertaa ja **kerran** käytetty fyysisiä voimakeinoja

2.3.2 Pello

- **3439** asukasta, väestötiheys **1,98/km²**
- **577** hälytystehtävää, joista A luokan tehtäviä **27** ja B- luokan tehtäviä **218**. Vuoden aikana otettu kiinni **12** henkilöä, joista rikosperusteisesti kiinni **4** henkilöä, **63** tehtävää suoritettu paikalla, toista partiota avustettu **7** kertaa, poliisi joutunut käyttämään voimakeinoja **3** kertaa, joista **yksi** oli fyysisen voiman käyttöä ja **kaksi** oli käsirautojen käyttöä.

2.3.3 Tervola

- **3063** asukasta, väestötiheys **1,96/km²**
- **738** hälytystehtävää, joista A luokan tehtäviä **49** ja B- luokan tehtäviä **305**. Vuoden aikana otettu kiinni **13** henkilöä, joista rikosperusteisesti kiinni **6** henkilöä, **63** tehtävää hoidettu paikalla, avustettu toista partiota **17** kertaa.

2.3.4 Utsjoki

- **1232** asukasta, väestötiheys **0,24/km²**
- **232** hälytystehtävää, joista A **luokan** tehtäviä **5** ja B- luokan tehtäviä **109**. Vuoden aikana otettu kiinni **10** henkilöä, joista **4** rikosperusteisesti, **35** tehtävää hoidettu paikalla ja **2** kertaa avustettu toista partiota.

2.3.5 Sodankylä

- **8422** asukasta, väestötiheys **0,72/km²**
- **2502** hälytystehtävää, joista A- luokan tehtäviä **121** ja B- luokan tehtäviä **864**. Vuoden aikana otettu **87** henkilöä kiinni, joista **23** rikosperusteisesti, **783** tehtävää on hoidettu paikalla, avustettu toista partiota **34** kertaa, jouduttu käyttämään voimakeinoja **11** kertaa, joista **yksi** on ollut aseiden esillä pitämistä, **5** kertaa käytetty käsirautoja, **4** kertaa käytetty muita fyysisiä voimakeinoja ja **kerran** käytetty etälamautinta.

2.3.6 Savukoski

- **1016** asukasta, väestötiheys **0,16/km²**

- **154** hälytystehtävää, joista A- luokan tehtäviä **6** ja B- luokan tehtäviä **46**. Vuoden aikana otettu **3** ihmistä kiinni, joista **2** rikosperusteisesti, **23** tehtävää hoidettu paikalla ja **4** kertaa avustettu toista partiota.

2.3.7 Salla

- **3493** asukasta, väestötiheys **0,61/km²**
- **560** hälytystehtävää, joista A- luokan tehtäviä **28** ja B- luokan tehtäviä **205**. Vuoden aikana otettu kiinni **14** henkilöä, joista **5** rikosperusteisesti, **87** tehtävää hoidettu paikalla ja **6** kertaa avustettu toista partiota

2.3.8 Ranua

- **3953** asukasta, väestötiheys **1,14/km²**
- **943** hälytystehtävää, joista A- luokan tehtäviä **39** ja B- luokan tehtäviä **294**. Vuoden aikana otettu **28** henkilöä kiinni, joista **13** rikosperusteisesti. **244** tehtävää on suoritettu paikalla, ja **5** kertaa avustettu toista partiota

2.3.9 Posio

- **3236** asukasta, väestötiheys **1,06/km²**
- **840** hälytystehtävää, joista A- luokan tehtäviä **40** ja B- luokan tehtäviä **268**. Vuoden aikana otettu **23** henkilöä kiinni, joista **3** rikosperusteisesti, **179** tehtävää hoidettu paikalla, **9** kertaa avustettu toista partiota ja **kerran** käytetty fyysistä voimaa.

2.3.10 Muonio

- **2302** asukasta, väestötiheys **1,21/km²**
- **578** hälytystehtävää, joista A- luokan tehtäviä **23** ja B- luokan tehtäviä **172**. Vuoden aikana otettu kiinni **3** henkilöä, joista **1** rikosperusteisesti, **135** tehtävää hoidettu paikalla ja **5** kertaa avustettu toista partiota

2.3.11 Kolari

- **3824** asukasta, väestötiheys **1,49/km²**

- **843** hälytystehtävää, joista A- luokan tehtäviä **37** ja B- luokan tehtäviä **294**. Vuoden aikana otettu kiinni **15** henkilöä, joista **5** rikosperusteisesti, **189** tehtävää suoritettu paikalla, **8** kertaa avustettu toista partiota ja kerran käytetty käsirautoja

2.3.12 Kittilä

- **6423** asukasta, väestötiheys **0,79/km²**
- **2390** hälytystehtävää, joista A- luokan tehtäviä **96** ja B- luokan tehtäviä **833**. Vuoden aikana otettu kiinni **111** ihmistä, joista **26** rikosperusteisesti, **753** tehtävää hoidettu paikalla, **23** kertaa avustettu toista partiota, **4** kertaa käytetty käsirautoja, **6** kertaa fyysistä voimaa ja **2** kertaa etälamautinta

2.3.13 Inari

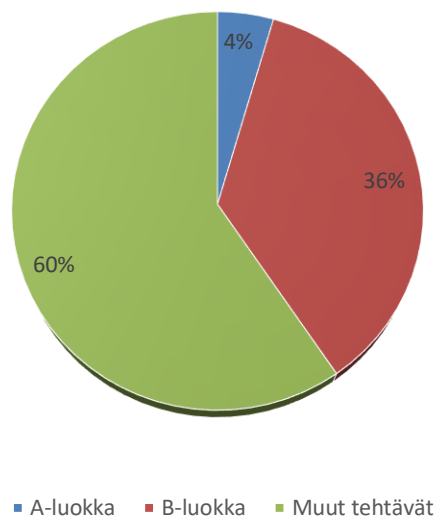
- **6911** asukasta, väestötiheys **0,46/km²**
- **1795** hälytystehtävää, joista A- luokan tehtäviä **68** ja B- luokan tehtäviä **738**. Vuodessa otettu kiinni **92** henkilöä, joista **21** rikosperusteisesti, **407** tehtävää hoidettu paikalla, **9** kertaa avustettu toista partiota, kerran käytetty käsirautoja, **2** kertaa fyysistä voimaa, **kerran** poliisia uhattu/käytetty fyysistä voimaa, ja **kerran** poliisia uhattu/käytetty toisen vahingoittamiseen soveltuvalla välineellä.

2.3.14 Enontekiö

- **1856** asukasta, väestötiheys **0,23/km²**
- **565** hälytystehtävää, joista A- luokan tehtäviä **19** ja B- luokan tehtäviä **200**. Vuoden aikana otettu **10** henkilöä kiinni, joista **6** rikosperusteisesti, **115** tehtävää hoidettu paikalla, **5** kertaa avustettu toista partiota, **kerran** käytetty käsirautoja ja **kerran** käytetty fyysistä voimaa.

Harva-asutusalueen tehtävät

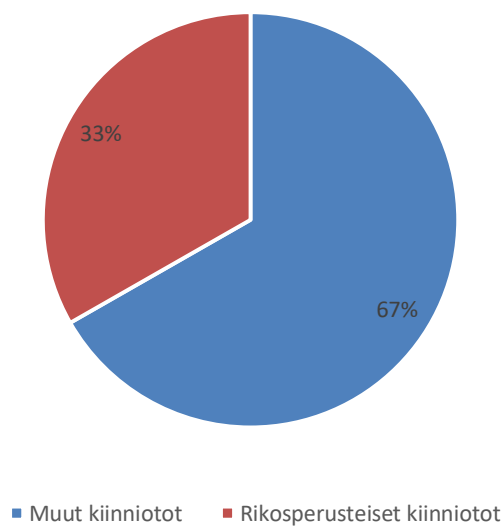
Kaikki harva-asutusalueiden tehtävät yhteensä:

Tehtävät yhteensä: **13 555**

A- luokan tehtävät: **614**

B- luokan tehtävät: **4876**

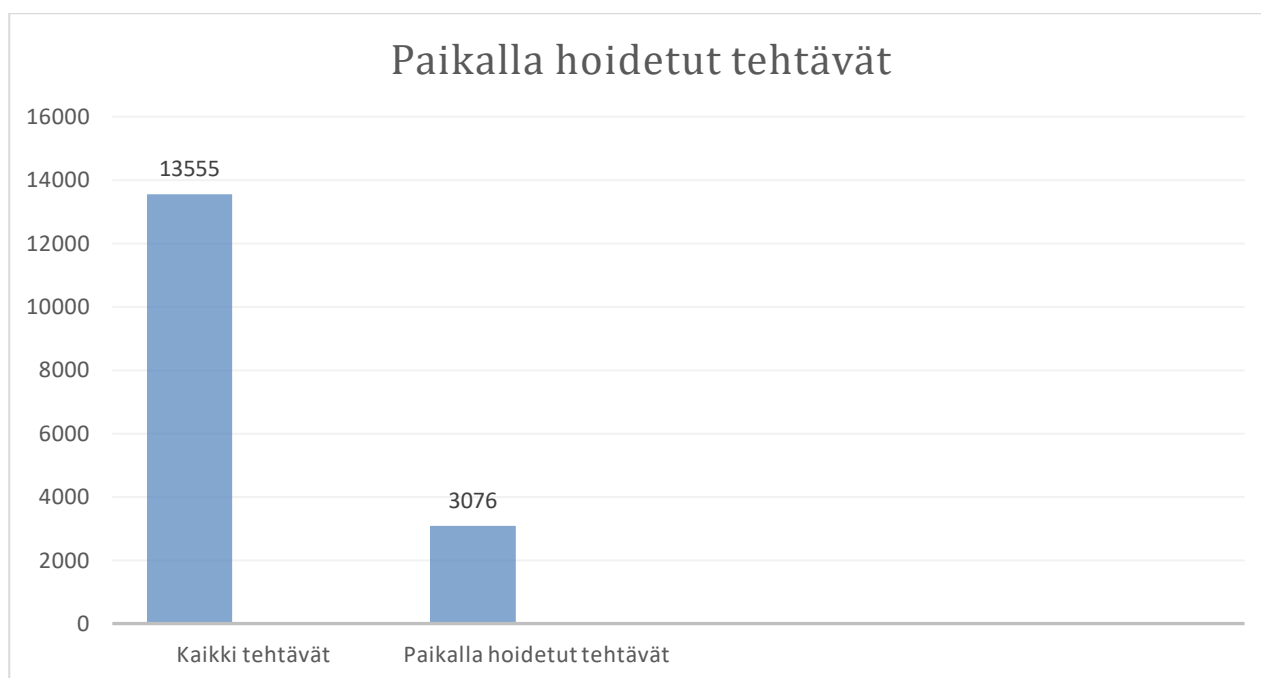
Kiinniotot

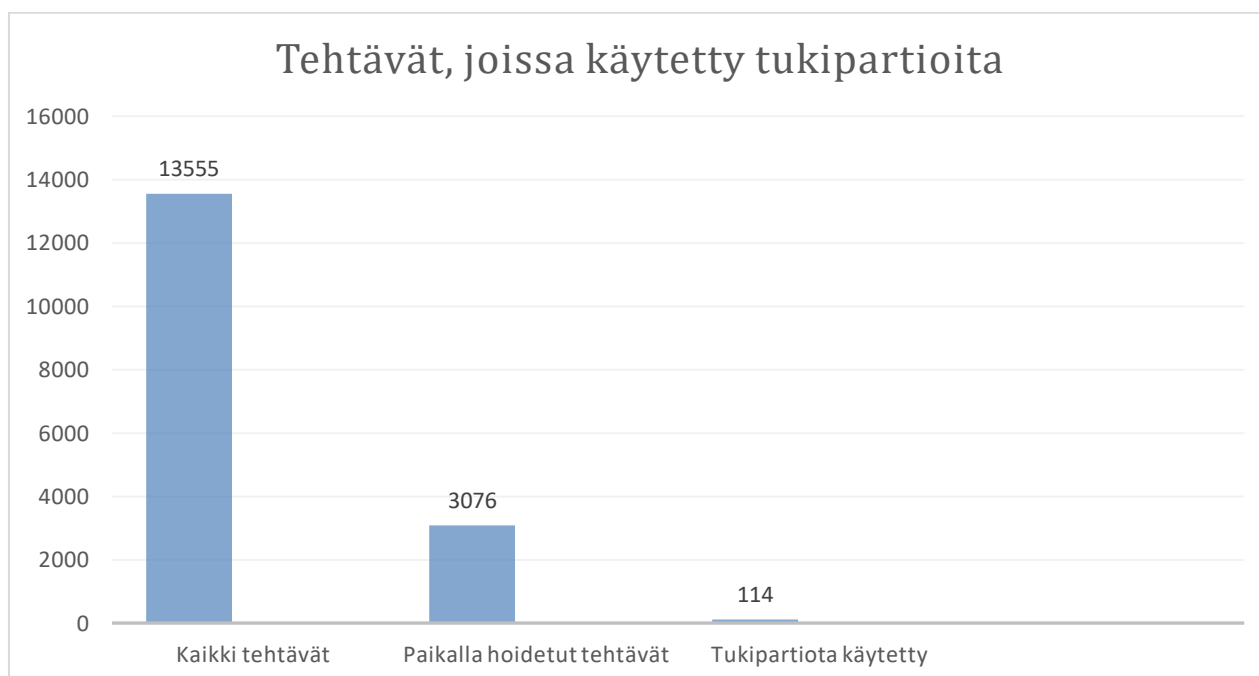
Kiinniotot:

Kokonaismäärä: **454**

Rikospöytäkirjasta: **151**

Paikalla hoidetut tehtävät:

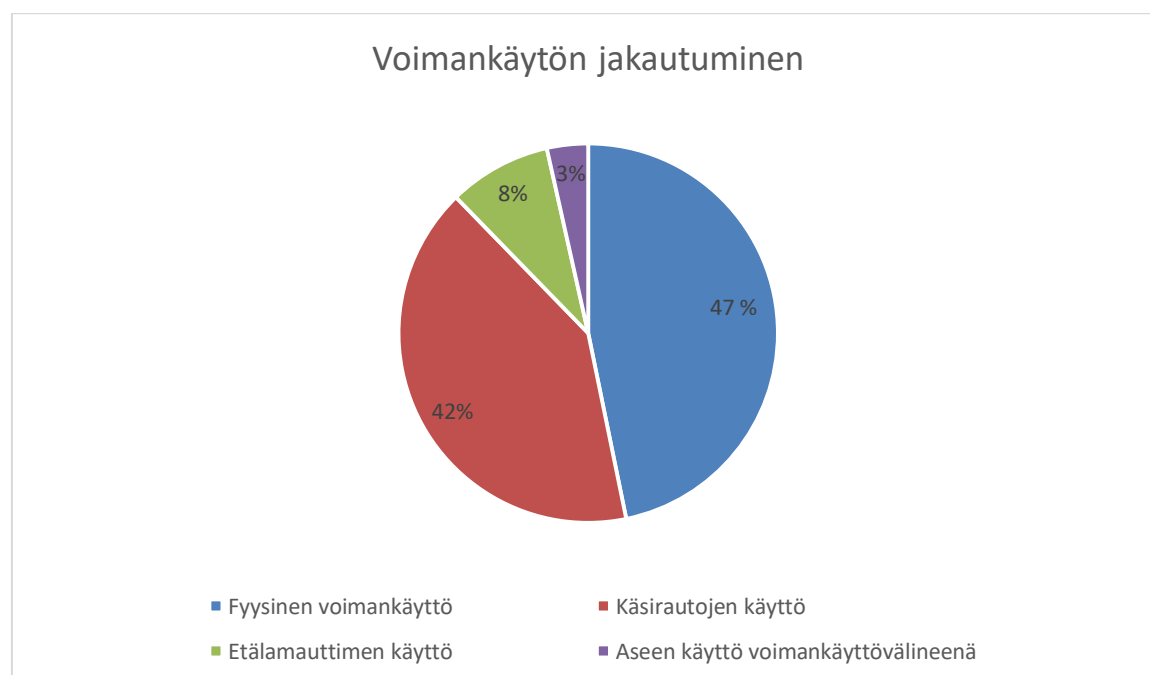
Kaikista harva-alueiden tehtävistä paikalla on hoidettu **22,7%**

Tehtävät, joissa käytetty tukipartiota:

Paikalla hoidetut tehtävät: **3076**

Tukipartiota käytetty tehtävillä: **114**

Kaikista tehtävistä tukipartiota on käytetty **0,84%**, paikalla hoidetuista tehtävistä **3,7%**

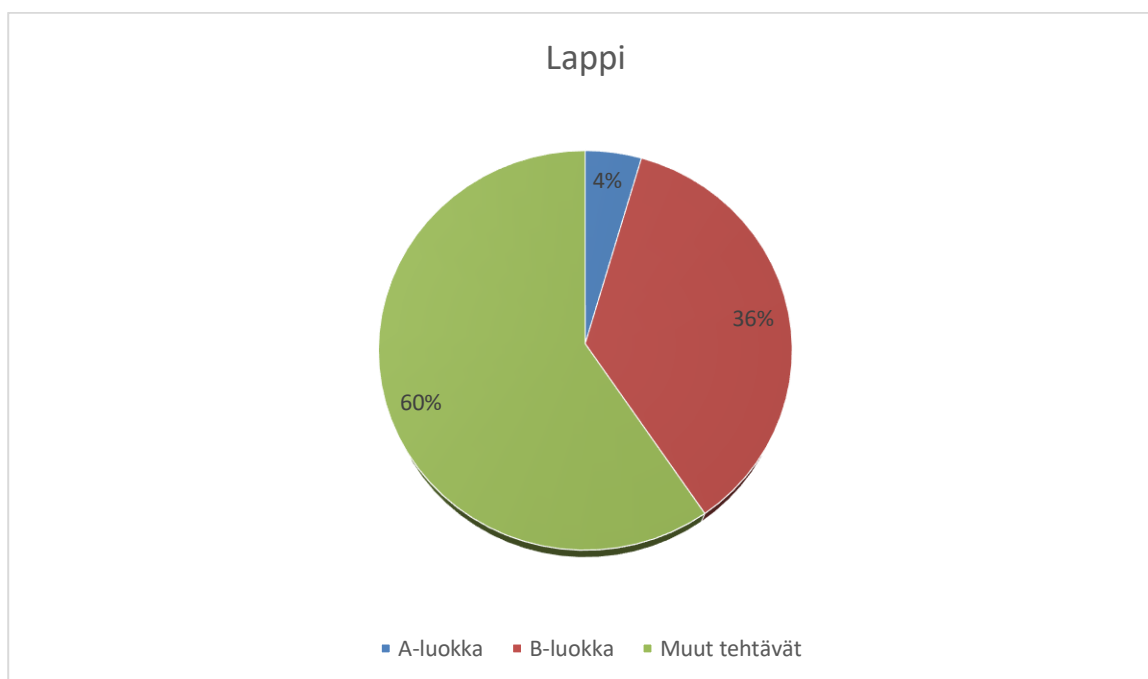
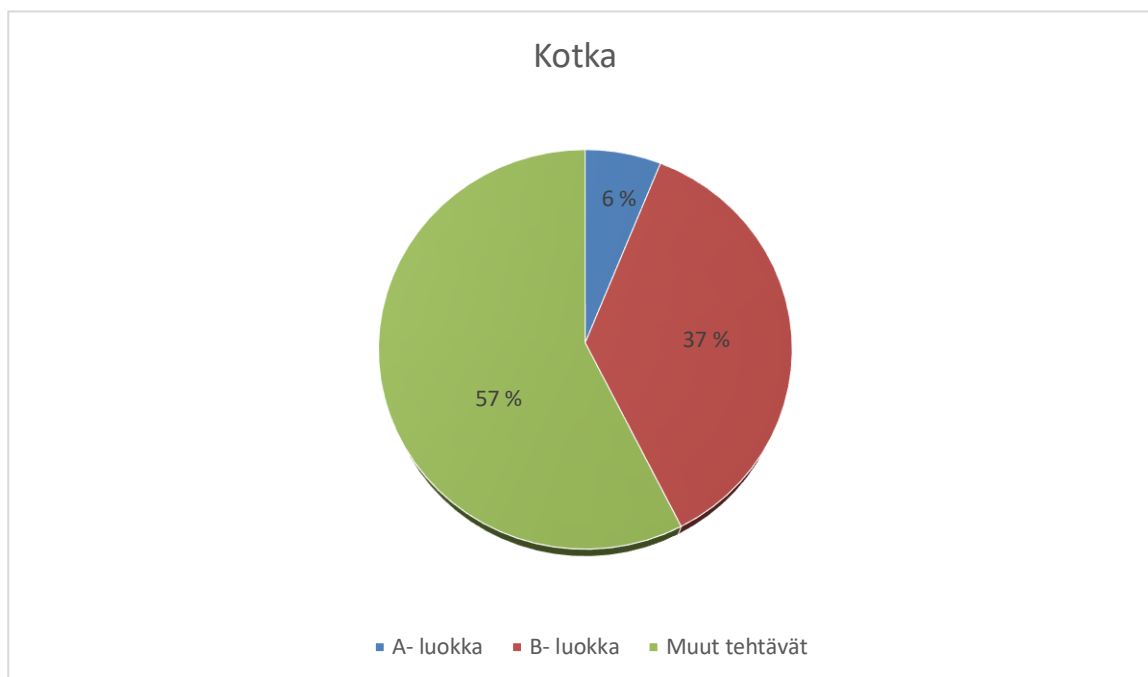
Poliisin voimankäyttö tehtävillä:

- Kaikki tehtävät: **13 555**
- Poliisi käyttänyt voimaa: **34**
- Käytetty käsirautoja: **14**
- Käytetty fyysistä voimaa: **16**
- Käytetty etälamautinta: **3**
- Ampuma-ase ollut esillä: **1**

3. KOTKAN KAUPUNKI

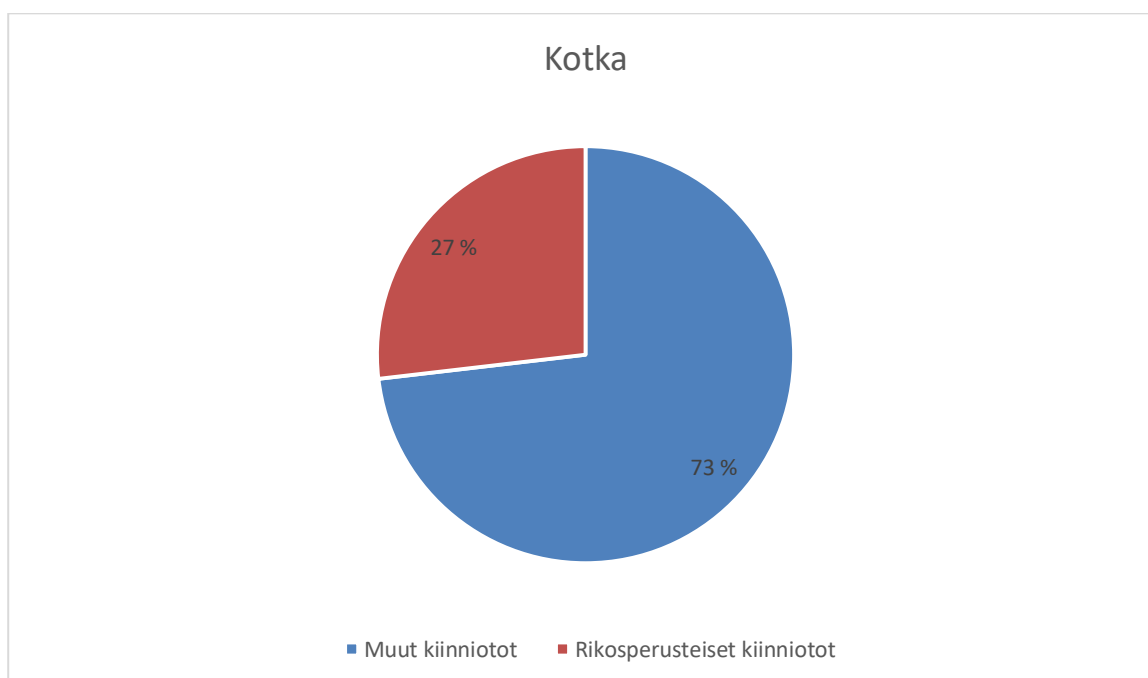
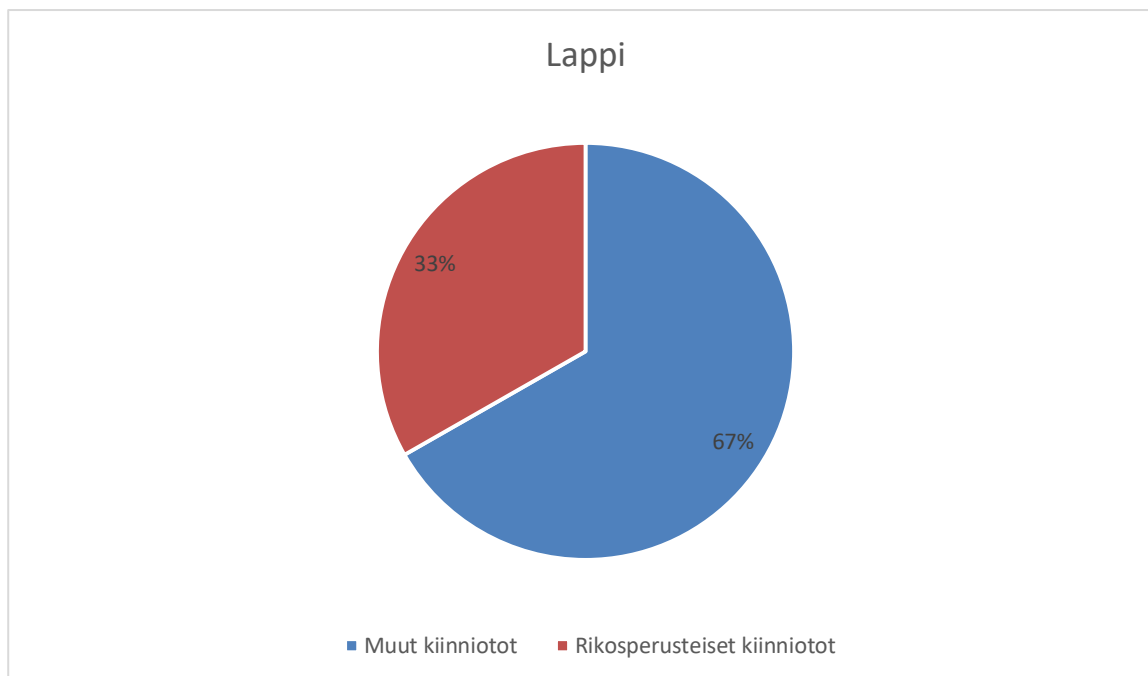
- **52 930** asukasta, väestötiheys **194,6/km²**
- **13996** tehtävää, joista **913** A- tehtäviä ja **5434** B- tehtäviä
- **663** kiinniottoa, joista 178 rikosperusteisesti
- **4778** tehtävää hoidettu paikalla
- **337** kertaa avustettu toista partiota
- **58** kertaa käytetty voimakeinoja:
- **1** käytetty ampuma- asetta
- **1** uhattu aseella
- **9** ase ollut esillä
- **21** kertaa käytetty käsirautoja
- **15** kertaa käytetty fyysisiä voimakeinoja
- **2** kertaa käytetty OC-sumutetta
- **8** kertaa käytetty etälamautinta

Tehtäväluokkien jakautuminen

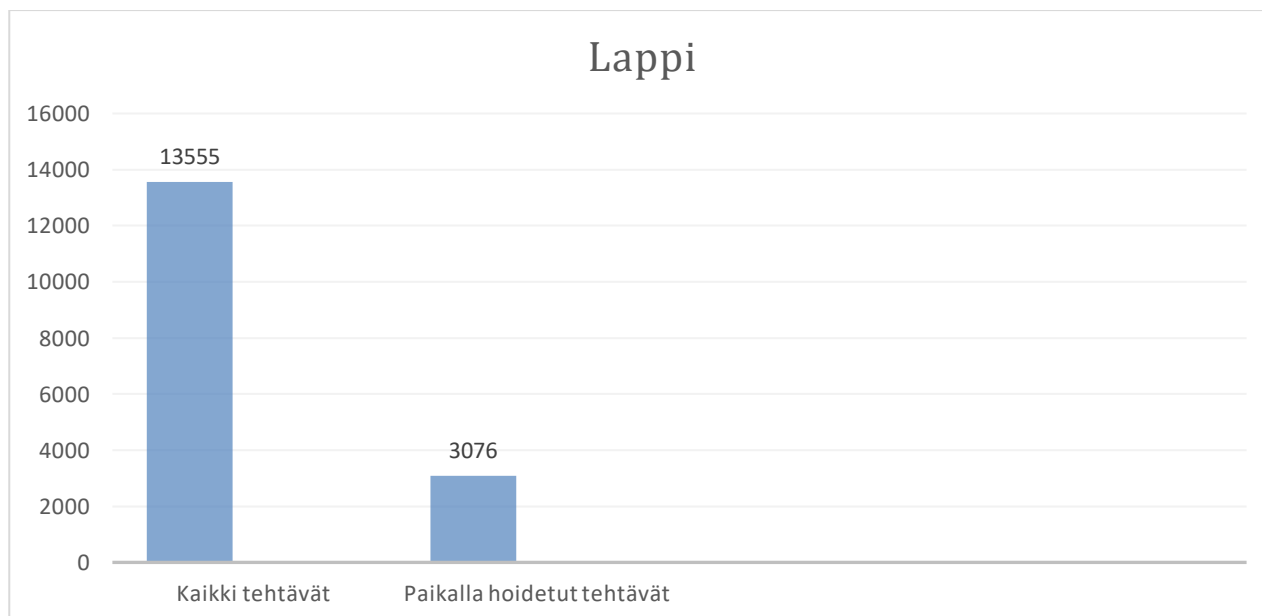
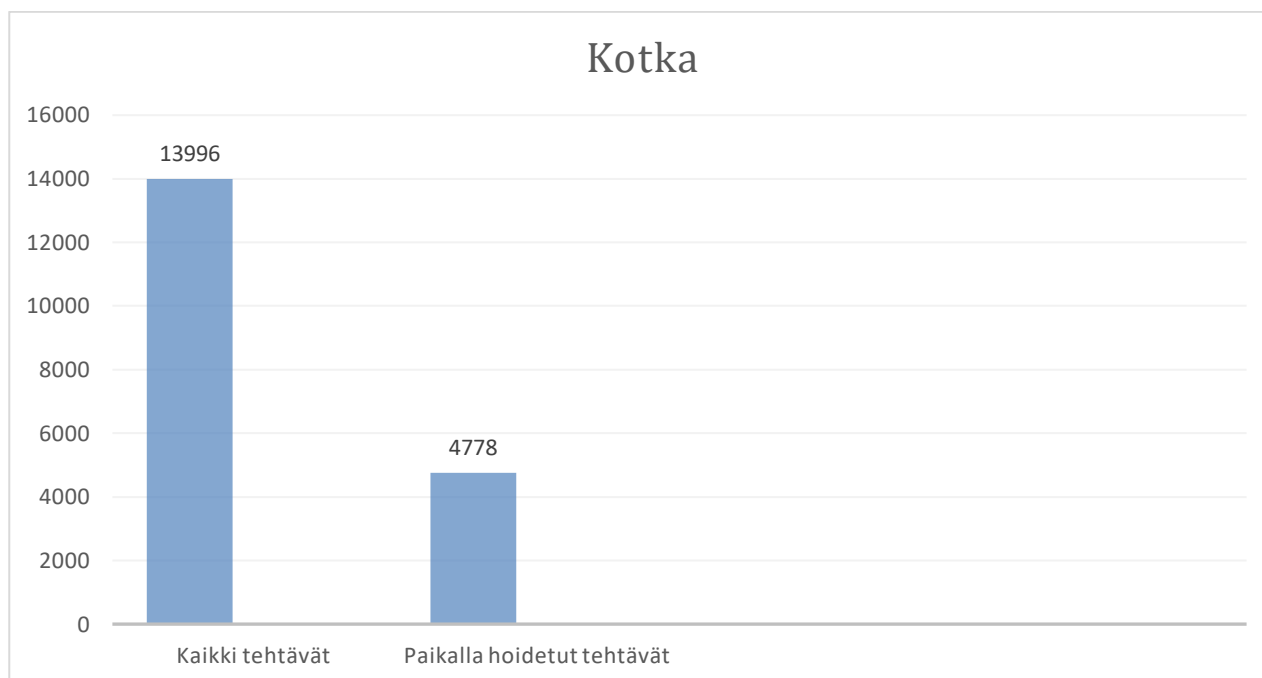
Tehtävät määrät ja niiden kiireellisyysluokkien jakautumat ovat hyvin samanlaiset alueiden kesken. Kotkassa B-luokan tehtäviä on 1% enemmän ja A-luokan tehtäviä 2% enemmän.

Kiinniotot

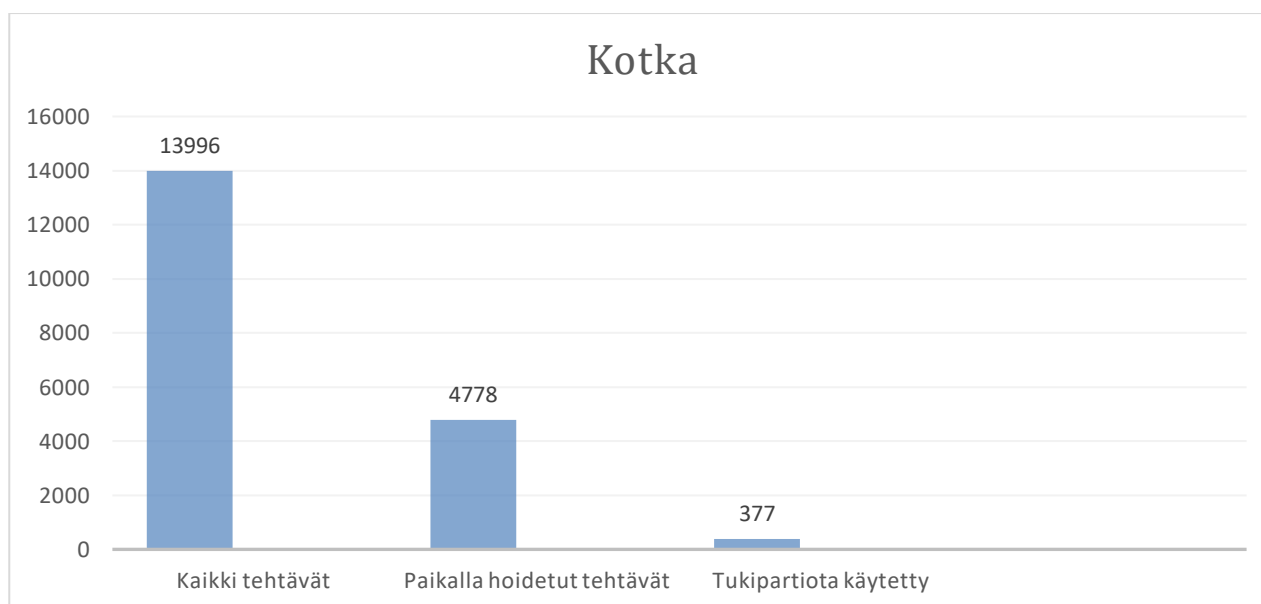
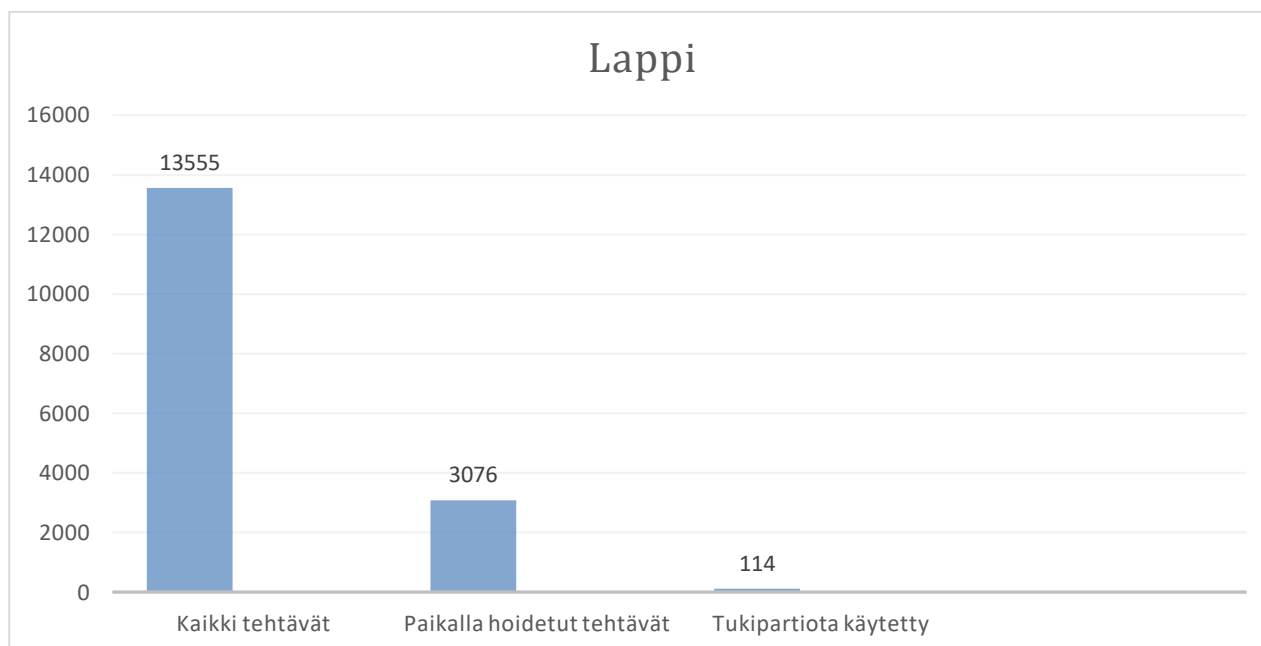
Kotkan alueella kaikista tehtävistä kiinniottoon on johtanut 4,73 prosenttia ja rikosperusteiseen kiinniottoon 1,27 prosenttia. Lapin alueella vastaavat luvut ovat kaikkien kiinniottojen osalta 3,34 prosenttia ja rikosperusteisista 1,11 prosenttia. Lapin alueella kiinniottoon johtaneita tehtäviä kaikkiaan 1,39 prosenttia vähemmän kuin Kotkan alueella, ja 0,16 prosenttia vähemmän rikosperusteiseen kiinniottoon johtaneita tehtäviä.

Paikalla hoidetut tehtävät

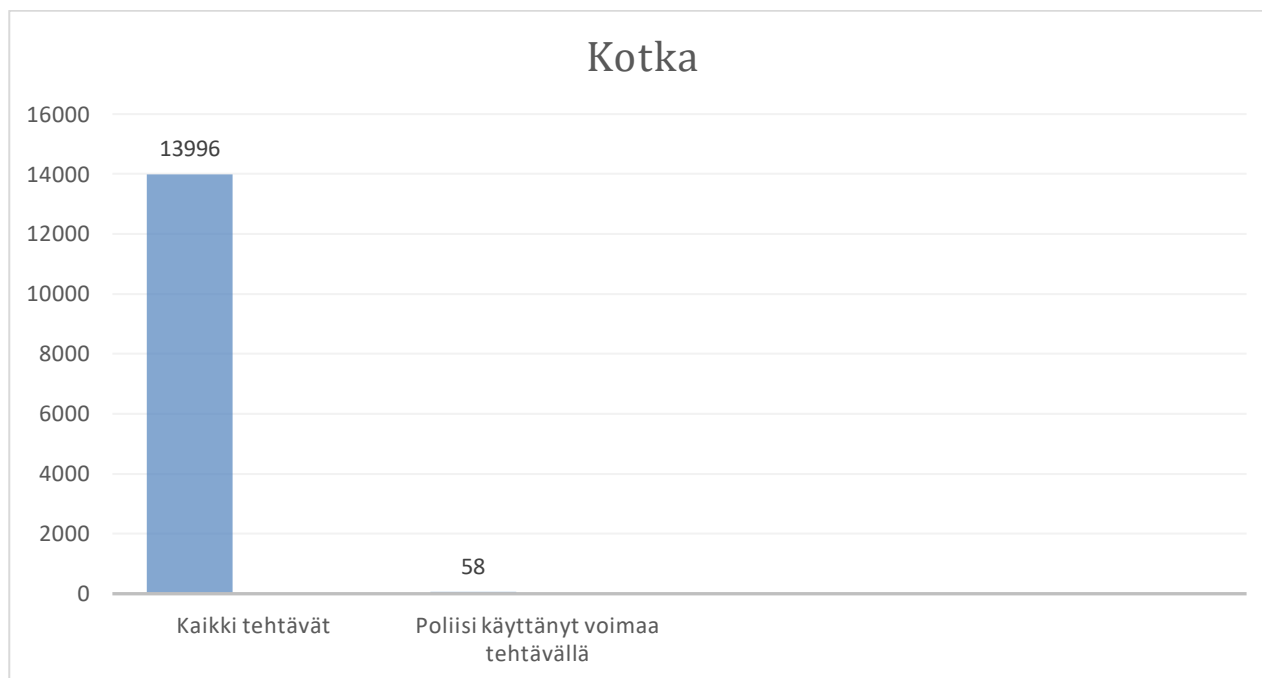
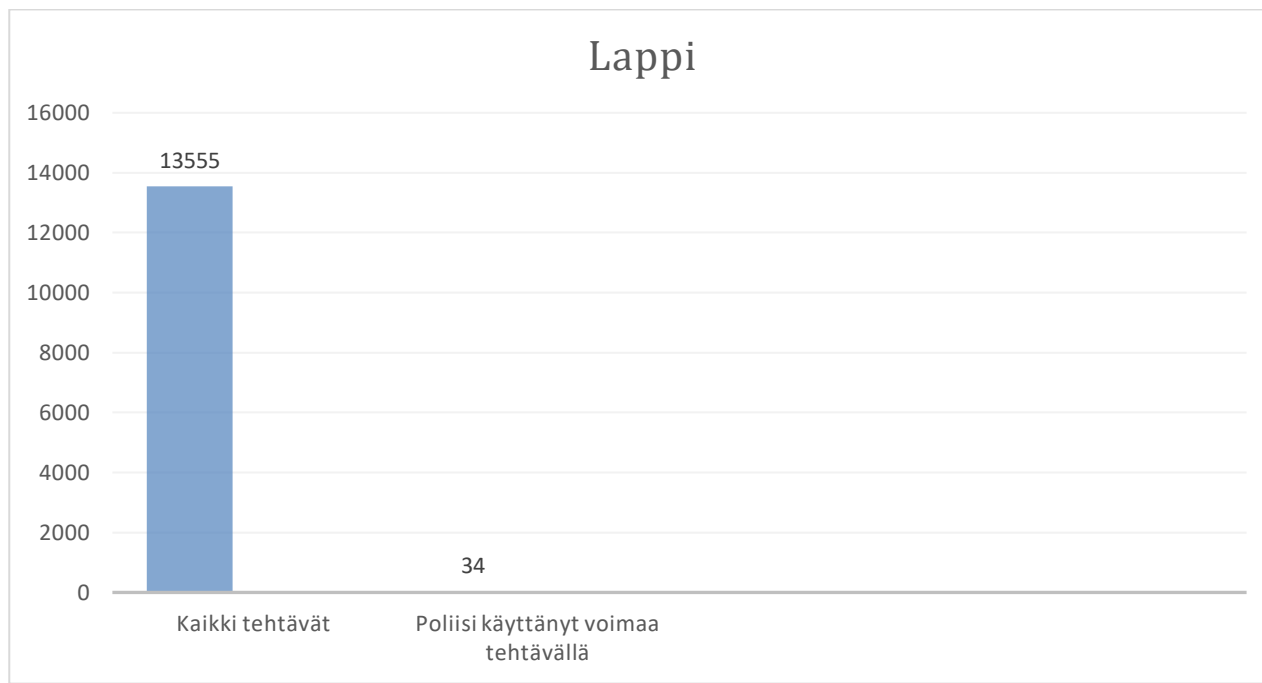
Kaikista Kotkan alueen tehtävistä paikalla hoidettu 34,1 prosenttia, Lapissa kaikista tehtävistä paikalla hoidettu 22,7 prosenttia. Kotkan alueella kaikista tehtävistä hoidettiin 11,4 prosenttia enemmän paikalla kuin Lapin alueen kaikista tehtävistä.

Tehtävät, joissa käytetty tukipartiota

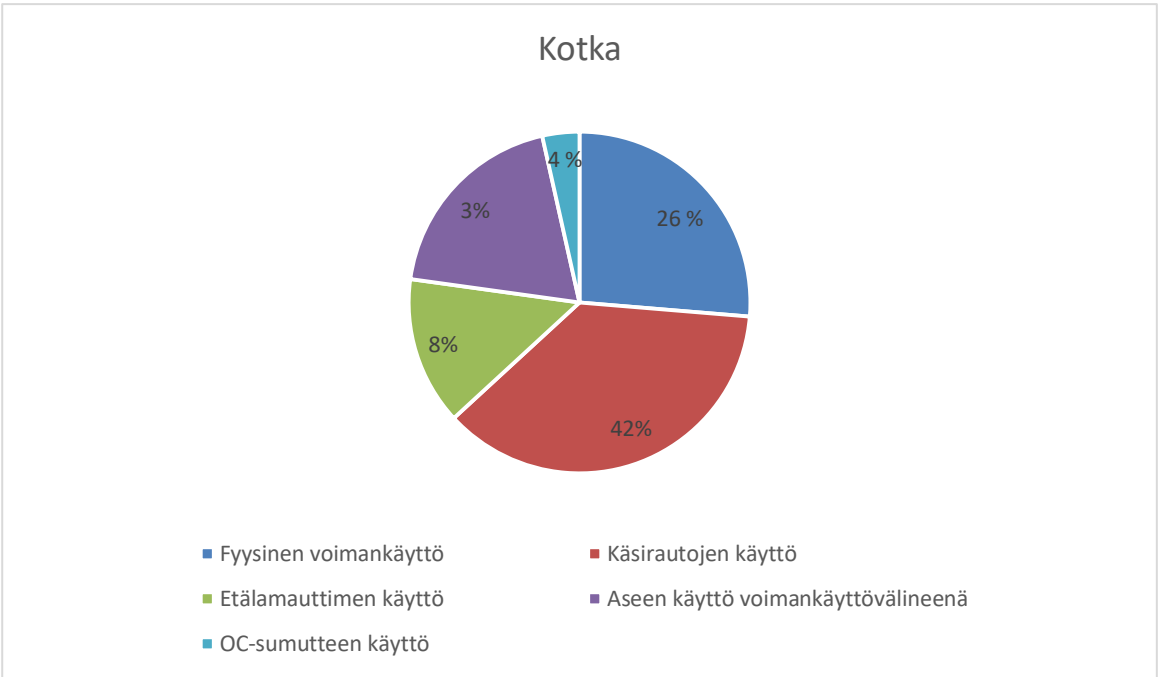
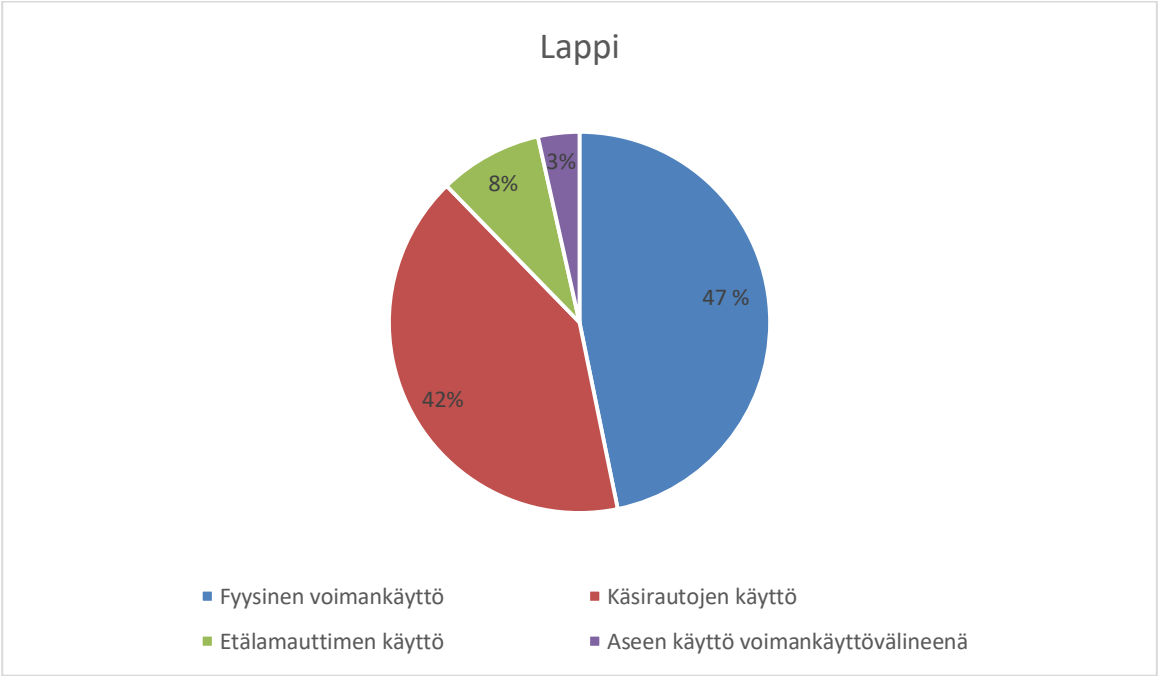
Kotkassa kaikista tehtävistä tukipartioita on käytetty 2,7 prosentissa ja paikalla hoidetuista tehtävistä 7,88 prosentissa. Lapissa kaikista tehtävistä tukipartiota käytetty 0,84 prosentissa ja paikalla hoidetuista tehtävistä 3,7 prosentissa. Kotkassa kaikissa tehtävissä käytetty tukipartioita 1,86 prosenttia enemmän kuin Lapissa, ja paikalla hoidetuista tehtävistä 3,7 enemmän.

Poliisin voimankäyttö tehtävillä

Kotkassa poliisi on käyttänyt voimaa 0,41 prosentissa kaikista tehtävistä, Lapissa voimaa on käytetty 0,25 prosentissa kaikista tehtävistä. Kotkassa käytetty voimaa kaikilla tehtävillä 0,16 prosenttia enemmän kuin Lapissa.

Voimankäytön jakautuminen

Yhteenveto

- Kotkassa **2%** enemmän A- luokan tehtäviä kaikista alueen tehtävistä kuin Lapissa
- Kotkan alueella **1,39%** enemmän kiinniottoon johtaneita tehtäviä kuin Lapissa
- Kotkan alueen kaikista tehtävistä **11,4%** enemmän hoidetaan paikalla kuin Lapissa
- Kotkassa käytetty kaikissa tehtävä luokissa **1,86%** enemmän tukipartioita kuin Lapissa.
- Kotkassa käytetty kaikista tehtävistä **0,16%** enemmän voimankäyttökeinoja kuin Lapissa.

4. JOHTOPÄÄTÖKSET TUTKIMUSTULOSTEN PERUSTEELLA

Tutkimustuloksen perusteella tehdyt johtopäätökset ovat tehty oman pohdintani kautta.

Johtopäätökset perustuvat omiin kokemuksiini Lapin poliisilaitoksella työskentelystä, ja ne on jaettu erikseen jokaista tutkimuskohdetta kohden.

4.1 Tehtävien kiireellisyysluokat

Tehtävien kiireellisyysluokkien perusteella jakautuma on sekä kaupunkialueella että maaseutualueella lähes identtinen. Tutkimuksessa ei ole tarkastelu erikseen millaisia tehtäviä alueilla on ollut, jolloin sen perusteella ei ole mahdollista tehdä johtopäätöstä siitä, onko tietty tehtävätyyppi yleisempi toisella alueella. A- luokan tehtävien osalta on kuitenkin huomioitava, että Lapissa, joka kuuluu Oulun hätäkeskuksen alueeseen, siirryttiin vuoden 2018 lopussa ERICA- järjestelmän käyttöön⁹. ERICA- järjestelmä on hätäkeskusjärjestelmän uudistus, joka perustuu hätäkeskukseen soittaneelle esitettävään tehtäväkohtaiseen kysymyslistaan, jonka perusteella tietotekninen algoritmi määrittelee tehtävän kiireellisyysluokan. ERICA- järjestelmän käyttöönotto alkuvaiheessa aiheutti A- luokan tehtävien lisääntymisen keinotekoisesti, tarkoittaen sitä, että tehtävät, jotka ennen saattoivat olla kiireellisyys luokaltaan C tai B- luokan tehtäviä muuttuivat ERICA- järjestelmässä käytetyn tietoteknisen algoritmin päätöksellä A- luokkaan. Jotta tehtäväluokkien osalta tutkimustulos olisi tarkka, olisi niiden osalta asia tutkittava vuoden 2020 jälkeen, jolloin myös Kotkassa on ollut ERICA- järjestelmä käytössä.

---

⁹ Hätäkeskuslaitos, 2018

4.2 Kiinniotot

Kiinniottoissa on havaittavissa toimenpiteiden erovaisuus alueiden välillä. Lapin harva-asutusalueilla kaikkien kiinniottojen ero oli 1,39 prosenttia vähemmän kiinniottoja kuin Kotkassa. Tämän eron voisi päätellä johtuvan siitä, että tutkimuksen paikalla hoidettujen tehtävien määrää käsittelevässä osassa käy ilmi, että Kotkassa hoidetaan myös 11,4 prosenttia enemmän tehtäviä paikalla käymällä. Tämä ei silti heti selitä tätä eroa, johtuen tavasta, jolla tehtäväsuoritteet tehdään. Tutkimuksessa paikalla hoidettujen tehtävien määrä on selvitetty 800-luokan suorittekoodilla, joita käytetään tehtävällä, jossa ei ole tehty muita sellaisia toimenpiteitä, jotka vaatisivat oman toimenpidetikoodinsa, joihin 700-luokan kiinniottosuoritteet kuuluvat. Kiinniottomäärien eroa pohdittaessa on otettava huomioon toimintaympäristön vaikutus. Kotkan kaupungissa, joka on pinta-alaltaan pieni, etäisyys poliisin kiinniottiloihin on paljon lyhyempi kuin esimerkiksi Utsjoella, jonka lähin poliisin kiinniottila on Ivalossa. Sinne etäisyyttä on yli 150 kilometriä. Tätä päätelmää puoltaa myös se, että rikosperusteisten kiinniottojen ero oli vain 0,16 prosenttia. Tilanteissa, joissa rikosperusteinen kiinniotto suoritetaan, ei tehtävällä ole pääsääntöisesti vaihtoehtoja toimintatapaa. Muissa kiinniottoissa, kuten päihtyneen henkilön kiinniotossa on mahdollista henkilö myös toimittaa kotiin, jos se on mahdollista. Joissain tapauksissa onkin perusteltua ja Poliisilain suhteellisuusperiaatteen mukaista, että henkilö kuljetetaan kotiin, eikä häntä viedä monen sadan kilometrin päähän, jolloin myös kiinnioton perusteiden loppumisen jälkeen on poliisipartion toimitettava henkilö kiinniottiloista kotiin.

4.3 Paikalla hoidetut tehtävät

Tutkimuksessa tulee ilmi, että Kotkassa poliisi hoitaa kaikista tehtävistään paikalla 11,4 prosenttia enemmän kuin Lapin alueella. Tämä tulos ottaa huomioon vain 800-luokan suoritteet, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa ei oteta huomioon niitä tehtäviä, joissa poliisi käy tehtäväpaikalla mutta tehtävä suoritetaan jollain muulla suoritetikoodilla. Koska molemmissa kohteissa on tarkasteltu samaa koodia, voidaan silti tutkimuksen tulosta pitää luotettavana. Tutkimuksessa ei käy ilmi sitä, että miten se kolmasosa tehtävistä joka Kotkassa on hoidettu tehtäväpaikalla, on hoidettu Lapissa.

Tehtäväluokkien jakautuminen oli lähes identtinen, jolloin sen perusteella ei voida selittää syytä eroavaisuudelle.

Edellä mainittujen tietojen perusteella on otettava huomioon ne erot, jotka alueiden välillä ovat heti nähtävissä, eli erot resursseissa sekä toimintaympäristössä. Niiden perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että tehtäviä hoidetaan paikalla Lapissa vähemmän, koska etäisyydet tehtäväpaikoille ovat suuremmat ja resurssit ovat pienemmät. Yhtä partiota ei voida sitoa pitkälle tehtäväsiirtymälle, sillä kiireellisemmän tehtävän sattuessa sekä vasteajat että suoritusmahdollisuudet huononevat. Lapissa tehtäviä on asetettava tärkeysjärjestykseen, sekä ennakoitava mahdollista kiireellistä partion tarvetta. Tutkimuksen perusteella on vaikea sanoa, miten tämä toimintamalli vaikuttaa yksittäisen henkilön oikeusturvaan.

4.4 Tukipartiot

Tukipartioiden käyttö tehtävillä oli ennakkokäsityksenä se tutkimuksen osa-alue, jonka odotin muodostavan suurimman eron Kotkan ja Lapin alueen välille. Tutkimuksessa kävi ilmi kuitenkin, että Kotkassa tukipartiota oli käytetty vain 1,86 prosenttia enemmän kuin Lapin alueella. Vaikka kyseessä on vain noin muutaman prosentin ero, puhutaan silti sadoista tehtävistä, joissa Lapin alueella on jouduttu toimimaan yhden partion voimin. On mielestäni tarpeellista käsitellä tätä eroa havainnollistavan esimerkin avulla. Esimerkkinä voidaan kuvitella tilanne, jossa molemmilla alueilla on hälytystehtäviin käytettävissä 10 poliisipartiota. Esimerkkitalanteessa jokainen partio saa valvottavakseen yhtä ison osan kunnan alueesta. Kotkassa, jonka pinta-ala on noin 950 neliökilometriä, on yhden partion valvottava alue 95 neliökilometriä. Lapin alueella partion valvottavan alueen koko olisi tässä kuvitellussa tapauksessa yli 8000 neliökilometriä. Kuvitellussa tapauksessa alueille syntyy kiireellinen tehtävä, joka vaatii useamman partion. Kotkan alueella partiot ovat lähekkäin, jolloin tehtävälle on mahdollista saada monta partiota. Lapin alueella tehtävän kiireellisyys vaatii poliisin välitöntä toimenpidettä, jolloin partio joutuu tehtävälle ilman tukipartiota, sillä tukipartion odottaminen pidentäisi tehtävän vasteaikaa huomattavasti.

Tukipartioiden puute aiheuttaa selvän työturvallisuuden ongelmakohdan. Vaikka lähtökohtaisesti poliisityössä työturvallisuus menee kiireellisyyden edelle, ei välittömästi toimenpiteitä vaativaa tehtävää voi pahimmassa tapauksessa viivyttää tunteja tukipartion

odottamisen vuoksi. Tukipartiotoimintaa Lapin alueella on käsitelty kattavasti Juhani Fyrstenin ja Christian Boströmin opinnäytetyössä kyseisestä aiheesta¹⁰. Tukipartioiden käytön ongelmaa ei voida käytännössä ratkaista muulla tavalla kuin resurssien lisäämisellä. Koska tutkimuksessa ei ole tarkasteltu yksittäisiä tehtäviä, ei voida muodostaa kuvaa siitä, millaisilla tehtävillä tukipartiota on alueittain käytetty. Kotkan alueella on myös mahdollista toimia siten, että mahdolliselle monipartioitehtävälle lähdetään aluksi vain yhden partion voimin, sillä ajatuksella että tarvittaessa lähialueella oleva toinen partio voi avustaa suorittavaa partiota. Lapin alueella tämä toimintamalli ei ole käyttökelpoinen, sillä pitkien etäisyyksien vuoksi on mahdolliselle monipartioitehtävälle lähdettävä heti usean partion toimesta. Tämän vuoksi ei ole mahdollista luoda tarkkaa käsitystä siitä, onko tukipartioiden käyttö Kotkan alueella tietyissä tehtävissä yleisempää ja onko Lapissa suoritettu yhdellä partiolla tehtäviä, jotka Kotkassa on suoritettu kolmen tai useamman partion toimesta. Resurssien lisääminen pienentäisi yksittäisen partion valvonta-aluetta, jolloin myös partiot olisivat lähempänä toisiaan.

4.5 Voimankäyttö

Voimankäytön osalta tutkimusdata ei ole riittävä siihen, että varsinaisia johtopäätöksiä voidaan muodostaa. Molemmilla alueilla voimankäyttö on ollut vuositasolla niin vähäistä, että sen perusteella ei voida tuoda esiin selvää eroa. Jotta voimankäytöstä saataisiin luotettava ja verrattava tutkimustulos, olisi sitä tutkittava pidemmältä aikaväliltä, esimerkiksi viiden vuoden ajalta. Tutkimusta varten hankittua dataa voimankäytöstä voidaankin pitää lähinnä viitteellisenä kuvana siitä, kuinka usein poliisi käyttää voimaa tehtävillään.

5. Oma pohdinta

Ennen tutkimuksen aloittamista minulla oli tietty ennako-odotus tutkimuksen tuloksista, perustuen omiin kokemuksiini Lapin harva-asutusalueilla työskentelystä. Tämä ennako-odotus oli tärkein syy, miksi koin tutkimuksen olevan ajankohtainen ja tarpeellinen. Valvonta- ja hälytyssektorilla työskennellessäni jouduin usein sellaisiin vaikeisiin tilanteisiin, jotka mielestäni aiheutuivat toimintaympäristön olosuhteista. Kurssikavereille tilanteista

---

¹⁰ Fyrsten, Juhani & Boström, Christian, 2019.

kertoessani kävi ilmi, että heidän kokemuksensa suurkaupunkialueiden valvonta- ja hälytystoiminnan tehtävistä erosivat merkittävästi omista kokemuksistani harva-asutusalueella. Sain tutkimuksen tekemiseen lisäperusteita työyhteisöstäni, jossa hyvin avoimesti jaettiin samanlaisia kokemuksia kuin itselläni oli.

Tutkimuksen aikana kerätty aineisto vahvisti omia ennakkokaatoksiani aiheista ja osin vastasivat täysin niitä. Tutkimuksen alkuvaiheessa ei minulla ollut varsinaista tarkoitusta ottaa tutkimukseen mukaan minkäänlaista vertailukohdetta, mutta aineistoa kerätessäni koin, että tutkimuksen tulokset tulevat parhaiten esitetyiksi, kun niille on jokin vertailtava kohde. Olikin kiinnostavaa nähdä, kuinka paljon yhteistä Kotkan ja Lapin alueilla oli. Niiden vertailukelpoiset asukas- ja tehtävämäärät tekivätkin vertailututkimuksesta paljon kiinnostavamman. Saatuaani tutkimuksen valmiiksi, olivat tulokset pitkälti sitä mitä odotin niiden olevan. Muutama tutkimustulos silti tuntui odottamattomalta, esimerkiksi kuinka pieni ero tukipartioiden käytössä oli alueiden välillä. Omien kokemuksieni perusteella vain kahden prosentin ero ei vastaa todellisuutta. Myös erot kiinnitoissa olivat kiinnostavia, sillä niiden perusteella sain sellaisen käsityksen, että poliisin kiinniottokynnys muissa kuin rikosperusteisissa kiinnitoissa Lapissa on suurempi kuin Kotkassa. Tämä ihmetytti minua siksi, että poliisin toimivaltasäännökset ja velvollisuudet ovat ympäri Suomea samat, joten eroavaisuuden syynä on oltava jokin muu tekijä. Mielestäni kyseisestä aiheesta saisi kiinnostavan jatkotutkimuksen.

Omasta mielestäni suurin osa Lapin alueen valvonta- ja hälytystoiminnan ongelmakohdista on selitettävissä henkilöstön puutteella. Lappi ei ole työalueena houkuttelevin, sillä sitä pidetään liian kaukaisena paikkana suurkaupungeista. Työ Lapissa keskittyy pieniin kaupunkeihin, joissa usean etelästä kotoisin olevan mielestä ei tapahdu mitään. Työssäni kuulen lähes viikoittain asiakkailta siitä, että poliisia ei välttämättä edes tarvittaessa kutsuta paikalle, sillä paikalle saapuminen kestää liian kauan tai paikalle ei saavuta ollenkaan. Koen, että tällainen tilanne ei ole missään nimessä hyväksyttävä, ja kaikilla Suomen kansalaisilla pitäisi olla samanlainen mahdollisuus saada poliisin palveluita. Jos ihminen ei voi hätässä luottaa poliisin tarjoamaan apuun, on tilanne hyvin väärä ja vaatii jonkinlaista muutosta, jotta se saataisiin korjattua.

Lähteet

1. Lapland.fi, 2018, *10 Faktaa Lapin matkailusta- infograafi*. Luettavissa <https://www.lapland.fi/fi/business-2/faktat-ja-tilastot/infograafi-10-faktaa-lapin-matkailusta-2018/>
2. Poliisihallitus, 2019, *Poliisin vaste-aika kaupungeittain*. Luettavissa <https://yle.fi/uutiset/3-10841889>
3. Lapin poliisilaitos, 2019, *Työvuorosuunnitelma 11/19*
4. Maanmittauslaitos, 2019, *Pinta-alat kunnittain*. Viitattu 16.3.2019, luettavissa https://www.maanmittauslaitos.fi/sites/maanmittauslaitos.fi/files/attachments/2019/01/Suomen_pa_2019_kunta_maakunta.xlsx
5. Tilastokeskus, 2019, *Väestörakenteen ennakkotiedot kunnittain*. Viitattu 8.10.2019, luettavissa http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vamu/statfin_vamu_pxt_11lj.px/
6. Töttö, Pertti: *Pirullisen positivismin paluu: Laadullisen ja määrällisen tarkastelua*. Tampere: Vastapaino, 2000.
7. Suomen ympäristökeskus, 2013, *Alueluokkien kuvaukset*. Viitattu 23.10.2019, luettavissa https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Yhdyskuntarakenne/Tietoa_yhdyskuntarakenteesta/Kaupunki_maaseutu_luokitus/Alueluokkien_kuvaukset
8. Tilastokeskus, 2012, *Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot*. Viitattu 18.2.2019, luettavissa <http://www.stat.fi/tup/julkaisut/julkaisuluettelo/kuvailusivu.html?ID=8238>
9. Häätäkeskuslaitos, 2018. Luettavissa https://www.112.fi/hatakeskusuudistus/uusi_tietojarjestelma
10. Fyrsten, Juhani & Boström, Christian, 2019, *Tukipartiotoiminta Pohjois-Suomessa : katsaus tukipartiotoiminnasta Oulun- ja Lapin poliisilaitoksen haja-asutusalueilla*. Luettavissa <https://www.theseus.fi/handle/10024/162897>

